

SAMHANDLINGSPROGRAM FOR TRØNDELAG 2008

FORORD

Felles fylkesplan for Trøndelag 2005-2008 skal være et verktøy for gjennomføring av en helhetlig regionalpolitikk i landsdelen. Felles fylkesplan *Kreative Trøndelag – her alt er mulig uansett* er laget i et tett samarbeid mellom Sør-Trøndelag fylkeskommune, Nord-Trøndelag fylkeskommune og Trondheim kommune, og med mange andre deltakende aktører. Planen tar utgangspunkt i regionens og storbyens fortrinn, muligheter og utfordringer, og legger grunnlag for felles opptreden og samhandling.

Felles fylkesplan ble behandlet av Trøndelagsrådet og vedtatt av Fylkestinget i Nord-Trøndelag, Fylkestinget i Sør-Trøndelag og Trondheim bystyre høsten 2004.

At det utvikles en slik plan er også en erkjennelse av at Trøndelag har et potensial ut over det som så langt er realisert. Det er et uttrykt ønske om å utnytte landsdelens fortrinn og vekstmotorer bedre. En klar satsing på ungdom er en slik satsing, med det fortrinn denne gruppen representerer. Å styrke samhandlingen mellom de ulike aktørene i regionen, og å framstå utad – nasjonalt og internasjonalt – som en samlet region, med klare og tydelige strategier, er det største suksesskriteriet. For å omsette planen i konkret handling ble Samhandlingsprogrammet 2005 utarbeidet og vedtatt i fellesskap. Siden er samarbeidet ført videre i Samhandlingsprogram 2006 og Samhandlingsprogram for 2007. Noen tiltak er kvittert ut som gjennomført, noen videreføres, men andre har gjennomgått en utvikling og konkretisering. Med grunnlag i fylkesplanens satsinger og strategier er noen nye tiltak kommet til.

VIKTIGSTE TILTAK I 2008

- Arbeide for byggestart av et kombinert bio- og gasskraftverk på Skogn inkludert en verdikjede for CO₂, når gasskraftverket på Tjeldbergodden med tilhørende deponering i Norskehavet er klart.
- Etablere strategisk partnerskapsarena for næringsliv, forsknings- og utdanningsinstitusjonene og offentlige myndigheter på ledernivå, for samordnet utvikling av innovasjonsarbeidet i regionen.
- Forsterke profileringen av regionen som reisemål nasjonalt og internasjonalt. Ta utgangspunkt i Olavsarven og arrangement rundt denne.
- Markedsføre trøndersk mat, kultur og identitet for å vinne nasjonale og internasjonale målgrupper. Øke tilbud og bruk av trønderske råvarer og produkter i serveringsbedrifter og dagligvarebutikker.

INNHold

Fra plan til handling

Samhandlingsprogram 2008 trekker fram de viktigste områdene for felles innsats i 2008, og er i stor grad en videreføring av Samhandlingsprogram 2007. Arbeidet med ny fylkesplan er igangsatt, og dette samhandlingsprogrammet blir det siste bygd på Felles fylkesplan 2005-2008. Programmet fokuserer på tiltak som kan gjennomføres i 2008, og det er i liten grad tatt inn nye tiltak. Trøndelagsrådet er styringsgruppe for oppfølging av programmet.

Innsatsområdene og tiltakene i Samhandlingsprogrammet er knyttet til de seks hovedkapitlene i fylkesplanen. Samhandlingsprosessene vil gå videre også innenfor de øvrige mål og strategier i

Felles fylkesplan, men de vil ikke ha fellesskapets og Trøndelagsrådets hovedfokus det kommende året. Gjennom årlig rullering av Samhandlingsprogrammet følger Trøndelagsrådet utviklingen og tilpasser prioriteringene.

Iverksetting av Felles fylkesplans øvrige innsatsområder prioriteres gjennom vedtak i den enkelte fylkeskommune/Trondheim kommune.

Samhandling – mer enn samarbeid!

I Felles fylkesplan påpekes det at samarbeidsholdninger og samarbeidsstrategier skal være viktige redskap, både i forhold til nasjonale og internasjonale miljøer, og i forholdet mellom ulike aktører i Trøndelag. Fylkesplanen skal bidra til at vi står samlet utad og til styrking av indre samhold og forpliktende samarbeid.

Dette kommer til uttrykk i mål 2.6.5:

Landsdelens interesser skal ivaretas gjennom handlekraftig samhandling

I henhold til fylkesplanens strategier skal det arbeides for å *overføre makt og ansvar fra sentrale myndigheter til regionen*. Det regionale nivået og samarbeidet med omkringliggende regioner skal styrkes og dagens landsdelsarena skal videreutvikles.

Fylkeskommunene og Trondheim kommune utarbeidet i 2005 en felles *Internasjonal strategi for Trøndelag*. Internasjonalisering av næringslivet og satsinger som involverer ungdom har høy prioritet innenfor det internasjonale arbeidet.

Det er viktig å gi ungdom i regionen mulighet til å påvirke egen framtid, og å utnytte deres engasjement i forhold til utviklingen i Trøndelag. Både fylkeskommunene og Trondheim kommune har egne organ for *ungdomsmedvirkning*, og det er etablert kontakt og samarbeid mellom disse.

På enkelte områder er det nødvendig å påvirke nasjonal politikk for å oppnå resultater. For en del tiltak vil derfor hovedinnsatsen bestå i oppfølging overfor sentrale myndigheter som storting og regjering. Det er viktig å forsterke samarbeidet med regionens stortingsrepresentanter om konkrete saker som krever felles og samordnet innsats. Saker det er aktuelt å stå sammen om, bør samordnes og fremmes i regi av Trøndelagsrådet.

Et samhandlingsprogram for Trøndelag må forankres i et bredt trøndersk partnerskap, både på strategisk og operativt nivå. Dette er ikke bare et samhandlingsprogram for det offentlige Trøndelag. En rekke andre aktører, i begge fylkene, har gitt uttrykk for et tydelig samfunnsansvar og et ønske om å bidra i utvikling av regionen.

I rapporten som er utarbeidet av et internasjonalt forskerteam fra OECD, om høyere utdanningsinstitusjoners bidrag til regional utvikling, omtales dette som en av de største utfordringene en står overfor i det regional utviklingsarbeidet i Trøndelag. En har ikke klart å utvikle et reelt regionalt partnerskap med strategisk bevissthet og handlekraft. Det er derfor nødvendig med et mer forpliktende samarbeid mellom næringsliv, regionale myndigheter og høyere utdanningsinstitusjoner.

Norut NIBR Finnmark har gjennomført en følgeevaluering av felles fylkesplan og samhandlingsprogrammene 2005 og 2006. I evalueringsrapporten er det gitt noen anbefalinger, blant annet om en større satsing på færre innsatsområder. Dette er fulgt opp til en viss grad i

samhandlingsprogrammet for 2007, og blir videreført i 2008, antall tiltak er halvert i 2008 i forhold til 2005. I tillegg anbefales det blant annet at det brukes mer egne ressurser administrativt i oppfølgingen. Samhandling er tidkrevende, og sterkere fokusering på dette vil skje på bekostning av viktige oppgaver i eget fylke. Som hovedinntrykk konkluderer evalueringen med en anbefaling om videreføring av samarbeidet, og at det i dag drives et dyktig utviklingsarbeid i regi av Nord-Trøndelag fylkeskommune, Sør-Trøndelag fylkeskommune og Trondheim kommune, der partene utfyller hverandre godt. Også innenfor næringsutvikling og innovasjon er det et bredt samarbeid, og ikke alt reflekteres i samhandlingsprogrammene.

Balansert utvikling i hele regionen

Det er viktig med fordeling av vekst i hele regionen. Det er gjensidig avhengighet mellom Trondheim som landsdelshovedstad, de andre byene og distriktene i Trøndelag. Bedre samhandling mellom distriktene, byene og Trondheim skal gjøre Trøndelag sterkere. De enkelte utviklingstiltakene i Samhandlingsprogrammet vil ofte tilgodese noen områder mer enn andre, men det legges vekt på at summen av tiltak skal gi en balansert utvikling i hele regionen.

Utgangspunktet for prioritering av innsatsområder

Samhandlingsprogrammet tar ikke for seg hele bredden i fylkesplanen. Gjennom drøftinger med sentrale samfunnsaktører i regionen i Trøndelagsrådet, er det uttrykt et klart behov for tydelige prioriteringer. Det er også pekt på hva som må være de viktigste føringene for valg av prioriterte felles innsatsområder. Disse ble vedtatt for Samhandlingsprogram 2005, og er videreført i Samhandlingsprogram 2006, 2007 og 2008:

Det må gjøre en forskjell!

Satsingene og tiltakene som løftes fram i Samhandlingsprogrammet må representere områder hvor felles innsats tilfører en *ekstra* styrke. En styrke som går ut over det som kunne vært oppnådd ved innsats hos hver aktør hver for seg. Samarbeidet må bidra til at vi henter ut en større andel av regionens potensial enn vi ellers ville klart.

Det må finnes ressurser å sette inn

Det er viktig at regionen har ressurser å sette inn på de utvalgte områdene. Et aktivt og engasjert partnerskap av både offentlige og private aktører er en kritisk ressurs. I dette ligger innsats av kompetanse og personellressurser. I tillegg vil de fleste tiltak trenge både innsats av økonomiske ressurser og et samstemmig politisk ”trykk”.

Sjansen til å lykkes

Det er gjennom iverksettingen av Felles fylkesplan vi kan vise at samarbeidet gir konkrete resultater for regionen. Positive erfaringer med tiltak som har lyktes, gjør det lettere å gå videre på nye områder.

Erfaringer fra Samhandlingsprogram 2005, 2006 og 2007

I Samhandlingsprogrammet 2005 ble flere langsiktige tiltak startet opp, og mange ble videreført i programmet for 2006 og 2007. Enkelte av disse står fortsatt i 2008. Mange tiltak er også kvittert ut som iverksatt eller avsluttet. . På flere områder er arbeidet godt i gang, uten at det kan sies at målet er nådd. For flere av tiltakene gjelder at det åpenbart har vært en styrke, i noen tilfelle avgjørende, at de har hatt bred regional støtte. Dette gjelder for eksempel arbeidet med Pop/Rock-sentret,

Filmsentret, Matfestivalen og Oi! –trøndersk mat og drikke. Det er også lagt merke til at regionen har stått sammen om gassrørtiltaket og samferdselsprioriteringer.

Utgangspunktet for samhandlingsprogrammene om at tiltakene skal føre til en balansert utvikling i regionen er vanskelig å måle etter så kort tid. Det kan innvendes at mange av tiltakene gjelder etableringer i Trondheim, men dette er imidlertid bare en del av bildet. Hvordan virksomheten utøves over tid blir avgjørende for hvilken regional effekt tiltaket vil få hvordan dette oppfattes etter hvert.

Tiltak hvor hovedaktørene selv har virkemidlene har oppnådd best resultater. De svakeste resultatene er oppnådd i forhold til påvirkning av rammebetingelser, og det er oppnådd forholdsvis lite fra staten til tross for en felles opptreden. Samhandlingsprogrammene gjenspeiler langt ifra alt samarbeidet mellom trøndelagsfylkene og Trondheim kommune, men det nære og politisk funderte samarbeidet som felles fylkesplan har lagt grunnlag for, har også fungert styrkende på annet samarbeid.

På det internasjonale området skjer det meste i fellesskap. Det er etablert et eget forum som samordner internasjonalt arbeid; det favner både fylkene, Trondheim kommune og andre aktører i regionen som deltar i internasjonale prosjekter. Brusselkontoret er en sentral, felles ressurs for mye av den internasjonale virksomheten.

Det er stor aktivitet og samhandlingen har ført til gjennomføring av en rekke tiltak.

Organisering og ansvar

Samhandlingsprogrammet vedtas av begge fylkesting og Trondheim bystyre, og oppfølging skjer i fellesskap gjennom Trøndelagsrådet. Flere tiltak fra 2007 vil ikke være å finne i Samhandlingsprogrammet for 2008, til tross for at aktiviteten videreføres. Også mange andre samarbeidsprosjekt og -prosesser er holdt utenfor. Dette betyr at mange viktige samarbeidstiltak som medfører bruk av partnerskapets ressurser ikke blir synliggjort gjennom Samhandlingsprogrammet. Hensikten med å begrense omfanget av tiltak er å understreke hvor trykket og den politiske oppmerksomheten vil ligge i 2008.

Iverksetting av tiltak og satsinger i programmet er avhengig av partnerskap med et stort antall aktører. Partnerskapsløsningene må tilpasses de enkelte utfordringer etter behov. I Trøndelag er det en rekke aktører som bidrar til regional utvikling, både private og offentlige. Sentralt står fylkesmennene og øvrig regional stat, virkemiddelaktører, forskningsmiljøer, utdanningsinstitusjoner og aktører innen kulturliv og næringsliv. Politiske allianser, politisk/ administrativt sammensatte partnerskap og administrative gjennomføringspartnerskap er en del av en slik felles interessepolitikk.

Partnerskapene rapporterer til Trøndelagsrådet og til de respektive deltakende organisasjonene. Det må også fattes nødvendige vedtak i de ulike organer som omfattes av de partnerskap som får ansvar for de ulike tiltakene. For å synliggjøre partnerskapet og skape et bredt eierskap til handlingsprogrammet, kan det være aktuelt å benytte møtene i Trøndelagsrådet i form av seminarer mv. med deltakelse fra de aktuelle partnerskap.

Framdrift og rapportering for tiltakene fordeles i utgangspunktet på de tre aktørene i det ”indre partnerskap”, med én som hovedansvarlig for prosessen for det enkelte tiltak. Det påhviler disse aktørene å sørge for at alle relevante eksterne partnere involveres.

Status for oppfølging av tiltakene finnes på Trøndelagsrådets hjemmeside.

1. EN KRAFTIG SATSING PÅ INNOVASJON OG VERDISKAPING

Mål i Fylkesplanen:

- 2.1.1: Kreativitet, kunst og kultur skal bidra til utvikling og verdiskaping
- 2.1.2: Utnytte verdiskapingspotensialet av regionens kulturelle aktivitet gjennom en satsing på opplevelsesnæringer
- 2.1.3: Øke internasjonaliseringen av trøndersk næringsliv og innflagging av virksomheter i Trøndelag
- 2.1.4: Etablere utviklingsarenaer for innovasjon og kommersialisering
- 2.1.5: Øke verdiskaping gjennom satsing på entreprenørskap i utdanning og arbeidsliv
- 2.1.6: Øke kommersialisering av forskningsresultater og andre forretningsideer og tilgangen på risikokapital.
- 2.1.7: Utnytte verdiene i regionens areal- og miljømessige fortrinn
- 2.5.4: eTrøndelag skal bidra til at alle aspekter ved den digitale utviklingen blir forstått og utnyttet på en formålstjenlig og kreativ måte i regionen

Satsingsområder i 2008:

KUNST OG KULTUR SOM GRUNNLAG FOR VERDISKAPING

Kunstens og kulturens potensiale for verdiskaping kan utnyttes gjennom nettverksbygging og økt kunnskap om hvordan kunst- og kulturaktører og næringsliv kan være en ressurs for hverandre. I utviklingen av det kreative Trøndelag legges blant annet vekt på at kunst og kultur koples sammen med teknologimiljøet.

Den interdepartementale stortingsmeldingen ”*Handlingsplan for kultur og næring 2007*” definerer innholdet i begrepene *kulturnæringer* og *kulturbaserte næringer* samt grenseoppgangen mot andre næringer. I tillegg defineres *kulturnæringer* sin funksjon i forhold til etableringsattraktivitet for andre næringer og bolyst. Områdene reiseliv og mat som faller inn under *kulturbaserte næringer* dekkes av egne strategier og tiltak som må koordineres mot det som gjøres innen *kulturnæringene*.

Kunstens og kulturens potensial for verdiskaping kan synliggjøres gjennom nettverksbygging og økt kunnskap om hvordan kunst- og kulturaktørene kan kommersialisere sine produkter. I tillegg er det behov for økt kunnskap om hvordan andre næringer og kunst/ kulturaktører kan være en ressurs for hverandre. Samarbeidet mellom *kulturnæringer*, *kulturbaserte næringer* og FoU-miljøene vil være viktig i tiden framover. Dette synliggjøres gjennom søknad om midler fra programmet *Virkemidler for regional forskning og innovasjon (VRI)*.

Tiltak:

1. Følge opp og tilrettelegge for prosjekter på regionalt nivå, knyttet til regjeringens handlingsplan for kultur og næring.
2. Utarbeide en regional strategi for *kulturnæringer* og *kulturbaserte næringer* i nært samarbeid med aktuelle partnerskap. Arbeidet må ses i sammenheng med regional strategi for reiseliv.

ET NYSKAPENDE OG INTERNASJONALT TRØNDERSK NÆRINGS LIV

De trønderske industrimiljøene sammen med teknologimiljøet i Trondheim holder en sterk posisjon i forhold til nasjonal teknologisk og industriell nyskaping. Teknologimiljøet er regionens viktigste fortrinn. Gjennom Access Mid-Norway arbeides det aktivt og målrettet for å trekke ny virksomhet til regionen. Arbeidet skjer i nær dialog med etablerte organer som jobber internasjonalt, så som Eksportsatsing Trøndelag, Europakontoret, Innovasjon Norge og andre.

OECD-rapporten om høyere utdanningsinstitusjoners bidrag til regional utvikling, og analysene gjennomført i RIS-Trøndelag har etablert et viktig grunnlag for videre arbeid med innovasjons-

politikk og –tiltak i Trøndelag. Dette arbeidet utgjør også grunnlaget for regionens prioriteringer i VRI-Trøndelag (Virkemidler for regional forskning og innovasjon). Strategiene som er trukket opp for dette programmet er en direkte oppfølging av de tidligere gjennomførte analyser/ program:

- Forbedre utnyttelsen av de sterke teknologimiljøene i regionen
- Videreutvikle den regionale samhandlingen
- Øke bruken av studenter som en viktig ressurs i samspillet mellom næringsliv og FoU-institusjonene
- Styrke klyngeutvikling med særlig fokus på eksisterende og potensielle Arena og NCE-prosjekt
- Styrke internasjonalt samarbeid i næringsliv og hos FoU-institusjonene

VRI er en tiårig satsing som gir regionene handlefrihet i prioriteringene og bruken av virkemidler. Programmet er Trøndelags svar på Forskningsrådets regionale satsing på forskning og innovasjon, og er utarbeidet av et bredt partnerskap. De konkrete satsingene tar tak i viktige næringsutfordringer for Trøndelag, jfr. felles fylkesplan. Programmet vil bl.a. føre til at et partnerskap av sentrale aktører innenfor næringsutvikling, forskning og innovasjon i regionen kommer på plass.

Den største flaskehalsen er tilgang på arbeidskraft, med kompetanse tilpasset næringslivets og det offentliges behov. Det vil derfor bli arbeidet aktivt for å beholde og rekruttere flere nyutdannede til regionen. For å få dette til er det nødvendig med bedre samhandling mellom nøkkelaktørene på dette området. En viktig utfordring er gjennom en slik samhandling å skape synergier og forenkle og forsterke pågående prosjekt og unngå etablering av nye, delvis parallelle prosjekt.

Det har vært få sterke og tydelige næringsklynger i regionen, men deler av næringslivet er i ferd med å utvikle slike samarbeidsrelasjoner. Av etablerte klyngeprosjekt har vi i Trøndelag: NCE-Instrumentering (NCEI), og ARENAprosjektene MedITnord (medisinsk teknologi), Utspring (tidl. ARENA-prosjekt Innovasjon Midt-Norge), Trådløse Trondheim (ledet av Abelia i Oslo) og forprosjekt på Marin TeknologiARENA. Disse klyngene og kimer til klynger må støttes og videreutvikles.

I distriktene vil næringshager og distribuerte inkubatorer være en viktig infrastruktur for innovasjon.

Tiltak:

3. Styrke koplingen mellom studenter og regionens næringsliv og utdanningsinstitusjoner gjennom tettere samhandling. Pågående prosjekter må ses i sammenheng
4. Forbedre samspillet mellom næringslivet og teknologimiljøene i regionen gjennom etablering av innovasjonsarenaer for innsatsområdene i VRI . (Grønn og blå mat, opplevelsesnæringer, miljøteknologi og fornybar energi.)
5. Oppnå finansiering av minst to prosjekter innenfor de nasjonale utviklingsprogrammene ARENA, Norwegian Centre of Expertise (NCE) eller andre nettverkstiltak.
6. Identifisere hvilke trønderske bedriftsrelasjoner som skaper vekst, og styrke klyngeutviklingen ved å bruke eksisterende og potensielle samarbeidsarenaer.

MILJØ OG RESSURSFORVALTNING

Hensynet til bærekraftig utvikling skal være styrende for valg av utviklingsstrategier i Trøndelag. Anbefalingene i NOU 18/06 Et klimavennlig Norge skal legges til grunn, og på flere områder har vi allerede prosjekter som følger anbefalingene; på transportområdet og spesielt innenfor alternativ energi.

Nettsiden *miljøstatus.no* er en kilde til informasjon om miljøets tilstand og utvikling, og har potensiale til å bli et godt verktøy i kommunal og regional planlegging. Utslipp av klimagasser er et område som det er av særlig interesse å følge nøye, for å kunne dokumentere virkningene av igangsatte tiltak. Ulike metoder for dokumentasjon og overvåking av dette er under utvikling og utprøving ved SINTEF, i samarbeid med Trondheim kommune. Klimautfordringen vil bli sentral i neste fylkesplanperiode, og det bør legges til rette for at metodene kan tas i bruk over hele Trøndelag.

Tiltak:

7. Legge grunnlag for dokumentasjon og overvåking av CO₂-utslipp i regionen.

2. EN SAMORDNET FORSKNINGS- OG UTDANNINGSPOLITIKK

Mål i Fylkesplanen:

- 2.2.1: Trøndelag fremstår som en attraktiv region å studere, forske og bo i.
- 2.2.2: Et utdanningstilbud som ivaretar samfunnets og den enkeltes kompetansebehov.
- 2.2.3: En opplæring hvor alle opplever likeverdighet, helhet og sammenheng
- 2.5.4: eTrøndelag skal bidra til at alle aspekter ved den digitale utviklingen blir forstått og utnyttet på en formålstjenlig og kreativ måte i regionen

Satsingsområde i 2008:

UTDANNING OG KOMPETANSE

Det er viktig å øke Trondheims kraft som studie- og forskningsby og som landets Teknologihovedstad i den forsterkede nasjonale og internasjonale konkurransen. Dagens konkurranse om studenter foregår ikke mellom studiesteder som ligger i geografisk nærhet, men mot tilbud nasjonalt og ikke minst internasjonalt. Regionen må vektlegge at det samlede studietilbudet framstår som attraktivt for studenter fra hele landet, og for internasjonale studenter.

På alle utdanningsnivå er styrking av realfagene påkrevd. I denne sammenhengen er samarbeidet mellom nivåene viktig. Dette gjelder også opplæring i entreprenørskap og samarbeid med lokalt arbeidsliv. Videre krever en sterk kompetanseregion fagopplæring av god kvalitet og tilstrekkelig omfang.

Tiltak:

8. Gjennom dokumentasjon, koordinering og felles fagsamlinger gi økt kvalitet i realfagsutdanningen og styrke rekrutteringen til realfag.

3. TRØNDERSK MAT ET FORTRINN SOM SKAL UTNYTTES BEDRE

Mål i Fylkesplanen:

- 2.3.1: Utnytte jordbrukets muligheter og ressurser
- 2.3.2: Trøndelag skal være Norges/ verdens viktigste og mest nyskapende havbruksregion
- 2.3.3: Sikre matproduksjonen gode internasjonale markedsforhold
- 2.3.4: Sikre rekruttering og nytenkning i primærnæringene

Satsingsområde i 2008:

MAT I TRØNDELAG

En stor utfordringen når det gjelder å utvikle trøndersk mat, er å gjøre den mer tilgjengelig for folk til daglig. Det trengs en målrettet satsing for å få lokal mat ut til forbrukerne. Trøndersk mat og kultur må løftes fram under store arrangementer i inn- og utland. I utdanning, produksjon og profilering av mat fra Trøndelag, vil det være naturlig å vektlegge opplevelse og forholdet til kosthold, folkehelse og miljø.

Innsatsen skal rettes mot å profilere trønderske produksjonsforhold, råstoff og ferdigvare, samt å stimulere til økt samarbeid mellom land- og sjøbasert matproduksjon, og til samvirke med aktuelle reiselivs-/kulturtiltak.

Marin sektor i Trøndelag har utarbeidet ”Marin Strategiplan Trøndelag”, som definerer åtte hovedsatsinger. Fire av strategiene angir områder der regionen har internasjonale ambisjoner, de fire andre angir nasjonale ambisjoner.

Tiltak:

9. Etablere attraktive utdanningstilbud gjennom samarbeid mellom næringsliv og utdanningsinstitusjoner innen hele verdikjeden.
10. Følge opp Marin Strategiplan Trøndelag.

4. EN FRAMTIDSRETTET ENERGISATSING

Mål i Fylkesplanen:

- 2.4.1: Petroleums- og naturgassressursene skal komme hele Trøndelag til gode
- 2.4.2: Se utnyttelsen av energiformer i sammenheng

Satsingsområder i 2008:

OLJE/ GASS

Kraftforsyningen i regionen er i ubalanse. Et kraftvarmeverk på Skogn vil også være et vesentlig bidrag til gjenoppretting av kraftbalansen.

Rørbunden infrastruktur for gass er en forutsetning for etablering av et kraftvarmeverk på Skogn og en viktig faktor for økt industriell bruk. Investeringene i gassrør vil for industrien gi god tilgang til gass, men vil ikke være regningssvarende uten at kostnadene til røret kan fordeles på store volum som et gasskraftverk vil forbruke.

For et kraftvarmeverk på Skogn vil det være fordelaktig å gjennomføre CO₂-håndtering ved å koble det til andre CO₂-prosjekter. En kobling av håndteringen av CO₂ fra kraftvarmeverket på Skogn til planen om gasskraftverk med CO₂-håndtering på Tjeldbergodden, vil være en aktuell løsning.

Etableringen av en CO₂-løsning for gasskraftverk på Tjeldbergodden blir dermed en viktig forutsetning for etablering av kraftvarmeverk på Skogn.

En vesentlig faktor for økt verdiskaping med grunnlag i olje- og gassressursene, er ilandføring av ressursene til norskehavsregionen. Ilandføringer gir betydelig verdiskaping for regionen. Det må aktivt arbeides for at det ved hver ny utbygging blir stilt krav om å få gjennomført fullstendige utredninger av aktuelle ilandføringssteder.

Olje- og gassvirksomheten representerer store inntektsmuligheter for trøndersk næringsliv. Gjennom sine leveranser av varer, tjenester og ny teknologi har trønderske bedrifter og forskningsmiljø skapt betydelige verdier for regionen. Det er derfor viktig også å arbeide for at regionens næringsliv får de beste forutsetninger for fortsatt å kunne levere til dette markedet.

Tiltak:

11. Arbeide for at driftsorganisasjonen for Skarv/ Idun lokaliseres til Stjørdal.
12. Påvirke infrastrukturutviklingen for produksjon og eksport av gass fra Norskehavet for å øke ilandføring og industriell utnyttning av gass i Trøndelag.

FORNYBAR ENERGI

Den anstrengte kraftsituasjonen i Midt-Norge er nært knyttet til industriutbygging og kraftunderskudd som følge av økt forbruk, for liten lokal kraftproduksjon og et overføringsnett som ikke har tilstrekkelig kapasitet. En satsing på "grønne" energikilder vil bidra til økt lokal produksjon, og til utviklingen av et bærekraftig samfunn og dermed til håndteringen av de globale klimautfordringene. Potensialet for energi fra alternative energikilder er stort, og det er behov for å se hele regionen i sammenheng for å sikre at ikke naturmangfold, friluftsliv eller store landskapsverdier går tapt. Det er i tillegg et betydelig sysselsettingspotensial som ligger i utnyttelsen av alternative energikilder.

Det er stor interesse for fornybare energiprojekter i Trøndelag, spesielt vindkraft. De mange vindkraftprosjektene innebærer store arealbeslag og dermed konflikter med landskaps- og næringsinteresser, spesielt reiseliv og reindrift. Det er en utfordring ved behandlingen av de enkelte søknadene at det ikke foreligger en oversikt over samla regionale konsekvenser for miljø og lokalsamfunn. Trøndelagsfylkene arbeider sammen med Møre og Romsdal Fylke om å sammenstillene faktadel vedrørende arealkonsekvenser. Kartene som utarbeides dekker begge Trøndelagsfylkene samt deler av Møre, og kan også benyttes ved vurdering av andre tiltak, bl.a. småskala vannkraftutbygging.

Det foregår mye utviklingsarbeid innen biogass, biobrensel og biodisel. Trøndelagsfylkene og Trondheim kommune anser bioenergi som en viktig energibærer både som leverandør av drivstoff, varme og strøm.

Tiltak:

13. Kartlegging av biogasspotensialet i Trøndelag, og vurdering av kostnader og gevinster ved anvendelse.
14. Arbeide for bedre rammebetingelser for fornybar energi og energiøkonomisering.

5. EN BEHOVSRETTET UTBYGGING AV INFRASTRUKTUR

Mål i Fylkesplanen:

- 2.5.1: Økte statlige rammer og felles prioritering av samferdsel i Trøndelag
- 2.5.2. Null-visjonen er et mål for trafikksikkerhetsarbeidet.
- 2.5.3: En bærekraftig arealpolitikk for handel og service

Satsingsområde i 2008:

BEHOVSRETTET UTBYGGING AV INFRASTRUKTUR

Infrastruktur som bredbånd, veger, jernbane, havner og flyplasser er viktig for å sikre et robust og konkurransedyktig næringsliv, samt bidra til økt bolyst og samhandling i regionen. Regionen mottar en for liten andel av rammene til stamveger og til andre nasjonale samferdselsområder i forhold til de utfordringer som finnes i regionen. Handlingsprogrammet i Nasjonal transportplan fastlegger prioriteringene i planperioden 2006-09. Regionen må stå samlet for å sikre at planrammene følges opp i årlige budsjetter.

Trøndelag må samordne sine interesser for å oppnå en bedre koordinert utbygging og for å sikre sin rettmessige andel av samfunnsinvesteringene. For Værnes flyplass må det utvikles en langsiktig strategi som oppfyller både flytrafikkens behov, og lokale krav til miljø og utviklingsmuligheter. Næringslivets behov for gode flyforbindelser må vektlegges.

Tiltak:

15. Koordinere innspill og utvikle felles påvirkning i arbeidet med årlige handlingsplaner og budsjett, og i arbeidet med NTP 2010 – 2019.
16. Legge til rette for flere og bedre utenlandsruter til/ fra Trondheim lufthavn Værnes, med vektlegging av næringslivets behov.
17. Etablere en prosjektorganisasjon for utredning av lokalisering av regionalt/ regionale logistikk-knutepunkt (godsterminal m.m.).
18. Styrke arbeidet med videreutvikling av jernbanen i Midt-Norge, inkludert Trondheim-Steinkjer 1 time og standardheving av Meråkerbanen.

6. TRØNDELAG SKAL VÆRE ET GODT STED Å LEVE OG BO

Mål i Fylkesplanen

- 2.6.1: Kunst og kultur bidrar til personlig vekst og trivsel – og dermed økt bolyst i alle deler av regionen.
- 2.6.2: Trøndelag skal sammen med Jämtland bli en ledende region i bærekraftig utvikling internasjonalt.
- 2.6.3: Et inkluderende samfunn som ivaretar innbyggernes sikkerhet og helse
- 2.6.4: Styrke og synliggjøre samisk kultur, språk og samfunnsliv.
- 2.6.5: Landsdelens interesser skal ivaretas gjennom handlekraftig samhandling.
- 2.6.6: Byene og distriktene gjør hverandre gode!

Satsingsområder i 2008:

OLAVSARVEN OG NIDAROS SOM KIRKELIG TYNGDEPUNKT

Olavsarven framheves i mange sammenhenger som en viktig ressurs for Trøndelag. Sammen med en fornyet pilegrimstradisjon knyttet til kulturskattene Nidarosdomen, Erkebisppegården og Stiklestad, danner Olavstradisjonen grunnlaget for å befeste Nidaros som kirkelig tyngdepunkt.

I tillegg har Olavsarven en internasjonal status som gjør den godt egnet som virkemiddel i profileringen av regionen. Det må derfor sikres forbindelser til arbeidet som foregår i reiselivssammenheng.

Trondheim og Nidarosdomens internasjonale og historiske tiltrekningskraft, som sammen med Stiklestads sentrale historiske betydning, ligger også godt til rette for at byen og regionen skal bli et nasjonalt tyngdepunkt for økumenikk og religionsdialog.

Sammen skal Trondheim og Stiklestad formidle Olavsarven også internasjonalt, bl a ved å videreutvikle pilegrimstradisjonen.

Tiltak:

19. Forbedre pilegrimsledene Sør-Trøndelag – Nidaros, og Jämtland – Stiklestad – Nidaros med vedlikehold, merking og økt fokus på overnattingsmuligheter.
20. Etablere pilegrimssenter ved Nidarosdomen.

KULTURELL INFRASTRUKTUR

Det er et mål for Trøndelag å fremme gode relasjoner, toleranse og samhandling mellom mennesker med ulik kulturell bakgrunn. Kulturell egenaktivitet, samt tilgang på kvalitativ god kunst og kultur, er viktige elementer for å oppnå dette.

”Idrettspolitisk manifest” er utarbeidet i samarbeid med idrettens organisasjoner med bakgrunn i idrettens rolle og betydning, og de store utfordringer som idretten står overfor. Tilskuddsandelen til bygging og rehabilitering av idrettsanlegg gjennom spillemidlene går ned. For å tilby innbyggerne gode aktivitetsanlegg, kreves det tydelige anleggsstrategier, interkommunalt samarbeid og offentlig deltakelse.

Tiltak:

21. Gjennomføre tiltaksplanen til Idrettspolitisk manifest, med utarbeidelse av finansieringsmodeller og felles anleggsplan.